

SOORTENBELEID IN DE PROVINCIE UTRECHT

Jandirk Kievit

Soortenbeleid is één van de hoofdlijnen van het Utrechtse natuurbeleid. Het soortenbeleid richt zich op planten- en diersoorten die bedreigd worden in hun voortbestaan. Soorten die gebonden zijn aan karakteristieke Utrechtse natuur krijgen daarbij speciale aandacht. Gericht beleid is voor deze soorten (tijdelijk) nodig om de soort door een moeilijke periode heen te helpen, totdat de leefomgeving duurzaam is hersteld.

Het provinciale soortenbeleid is uitgewerkt in twee werkdocumenten (soortenbeleid onderdeel fauna en onderdeel flora) en in diverse (provinciale) soortbeschermingsplannen.

Van de Utrechtse planten- en diersoorten weten we uit onderzoek dat ongeveer de helft als bedreigd kan worden beschouwd. De oorzaken hiervoor zijn heel divers. Duidelijk is wel dat we alle zeilen moeten bijzetten om de negatieve trend om te buigen. Dat gebeurt via het gebiedenbeleid, waarbij het om de bescherming van leefgebieden voor dieren en planten in die gebieden gaat. Deze ecosysteembenadering is een effectieve manier om de natuur te beschermen.

Het tweede spoor is het soortenbeleid, dat maatregelen stimuleert en subsidieert om de bedreigde dier- en plantensoorten een duurzame toekomst te garanderen.

Van theorie naar praktijk; gezamenlijk aan de slag met de uitvoering

De zwarte stern is een karakteristieke vogelsoort van het Groene Hart, die zeer sterk in aantal is afgenomen. Om meer kennis te verzamelen over de noodzakelijke bruikbare maatregelen is in polder Demmerik-Donkereind een project uitgevoerd waarin beschermingsmaatregelen op de voet gevolgd worden door middel van studies in het veld. Diverse voortgangsrapportages zijn reeds over dit onderwerp gepresenteerd. Dit jaar zal het alomvattende eindrapport worden gepubliceerd, dat vele handvatten biedt om de soort in aantal te laten toenemen.

Gekoppeld aan dit onderzoek, met een financiële bijdrage van de provincie Utrecht, is in 2001 tevens een project gestart met als doel het verbeteren van de leefomstandigheden van de zwarte stern. Via voorlichting, het aanbieden van nestvlotjes en verbetering van het leefmilieu van de zwarte stern wordt getracht dit doel te bereiken. Daar zetten de vele vrijwilligers, agrariërs en landschapsbeheerders van het groene hart zich al jaren voor in. Vitale krabbescheersloten zijn hierbij als natuurlijk broedbiotoop van belang.

Van die krabbescheersloten profiteert ook een andere soort: de groene glazenmaker. Deze 7 centimeter grote libel zet vanaf eind juli tot begin september haar eitjes af, vrijwel uitsluitend in krabbescheerplanten. De groene glazenmaker is hiermee de enige libellensoort die specifiek gebonden is aan één plantensoort. Na het larvale stadium in het water zoeken de imago's beschutting in het veenweidegebied, om te jagen, om te rusten en te overnachten. Dat landbiotoop is schaars. Met subsidie hebben enkele agrariërs in het Groene Hart in 2003 hun slootkanten omgevormd tot moerasstroken. De ruige vegetatie vormt de komende jaren het be-

nodigde landbiotoop voor de groene glazenmaker. Meer informatie vindt u op www.groeneglazenmaker.nl.



Aanleg moerasstrook langs krabbescheersloot; Rondweg, Zegveld - W. Kruijk

Samen met Vogelbescherming Nederland en Landschapsbeheer Utrecht is in 2004 een vergelijkbaar project gestart voor de purperreiger. De gebieden waar we ons in 2005 op richten zijn het Noorderpark, de Lopikerwaard en de Venen. Ook hier gaat het om aanpassingen van slootkanten of het plas/dras zetten van kopse kanten van weilanden. De purperreiger heeft hier de functie van vlaggendrager. Een aantal andere bedreigde soorten zal meeprofiteren van de realisatie van die moerasstroken. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met André Duiven van landschapsbeheer Utrecht (030-2205534).

Zowel organisaties als particulieren dragen hun steentje bij aan het soortenbeleid in de provincie Utrecht. Met de folder "Soortenbeleid, helpt u mee" daagt de sector RER (Ecologisch onderzoek en groene Regelgeving, van de dienst Ruimte en groen van de provincie Utrecht) een ieder uit om er een succes van te maken. In de folder leest u hoe u mee kunt helpen. Voor meer informatie en het downloaden van de folder en het aanvraagformulier voor provinciale subsidie kunt u terecht op [www.provincie-utrecht.nl/natuur en landschap/soortenbeleid](http://www.provincie-utrecht.nl/natuur%20en%20landschap/soortenbeleid).

Literatuur

De Jong, T. & P. Verbeek, Beschermingsplan groene glazenmaker 2002-2006. Rapport Directie Natuurbeheer nr. 2001/015. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Wageningen, Boer, T. den, Beschermingsplan moerasvogels

2000-2004. Rapport Directie Natuurbeheer nr. 47. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Wageningen, 2000.

Winden, J. van der & L.M. Heemskerk, Plan zwarte stern. Voorstellen voor habitatverbetering voor zwarte sterns in polder Demmerik-Donkereind. Bureau Waardenburg rapport 99.038, Culemborg, 1999.

Winden, J. van der & Aletta van der Zijden, De zwarte stern in het Groene Hart in 2002. Resultaten en evaluatie van beschermingsprojecten: Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Bureau Waardenburg rapport 02-142, Culemborg, 2002.

Krekels, R. & Th. de Jong, Krabbescheer en groene glazenmaker in de provincie Utrecht. Bureau Natuurbalans – Limes Divergens, Nijmegen, 2003.

Landschapsbeheer Zuid-Holland e.a., De zwarte stern in het Groene Hart. Bureau Waardenburg, Culemborg, 2001.



Foeragerende purperreiger - Dick Hoogenboom

Jandirk Kievit is landelijk coördinator groene glazenmaker / ecologisch specialist provincie Utrecht. Voor informatie: tel. 030-2582421 of jandirk.kievit@provincie-utrecht.nl